

“Unutulan dünyada, dünyanın unuttuğu”**Niklas Goldbach - Berkay Tuncay****23/11 - 7/12/2020**

Monitor, pandemi nedeniyle çevrimiçi sürdürdüğu 2020 programının son sergisinde Niklas Goldbach ve Berkay Tuncay'ın çalışmalarını bir araya getiriyor. “Unutulan dünyada, dünyanın unuttuğu” başlığını taşıyan sergi, dijital çağda bellek ve kaybolmayan belleğin insan psikolojisi üzerinde yol açabileceği etkilerini inceleyen bir anlatı sunuyor.

21. yüzyıla az bir zaman kala teknolojinin etkilerini incelediği kitabında¹ Alvin Toffler, psikolojik bakımdan problemi olmayan milyonlarca insanın, zamanından önce gelecek olan gelecek yüzünden zorluk yaşayacağından bahseder. Toffler, bu aniden gelen geleceğin, toplumu yabansı bir topluma dönüştüreceğini öngörür. Beraberinde geçicilik kavramını da getiren gelecek, alışık olduğumuz duygu durumlarını ve sahip olduğumuz düşünce tarzını etkiler. Daha az zamanda daha çok karar vermesi gereken kişinin yaşamı, psikolojisiyle birlikte değişikliğe uğrar. Dışarıda hızla akan yaşam, insanı daha hızlı olmaya zorlar. Bu da yaşamdaki pek çok şeyin hızla tüketilmesini kolaylaştırır.

Niklas Goldbach'ın geç kapitalist kültür ve bunun mimari yapılar üzerindeki etkisine odaklandığı “Form and Control” serisinin 2017'de ürettiği üçüncü çalışması “The Foundry”de, günlük yaşamı hızlandırmaya çalışan bir teknolojiyle karşılaşıyoruz. Mikro elektronik sektöründe üretim yapan fabrikaların yer aldığı Silikon Saksonya olarak

¹ Alvin Toffler, Şok: Gelecek Korkusu, Çev. Selami Sargut, 1974, Altın Kitaplar Yayınevi

adlandırılan bölgede geçen çalışma, hızlı okuma tekniği ile evrenin tüm bilgisine sahip androidin zihnini bir araya getirir. En büyük çip üretim şirketlerinden biri olan Globalfoundries'in dış cephesinde gezinen görüntülere, çeşitli metinler eşlik eder. Bu metinler, teknolojinin hızına insanı yetiştirebilmek için ortaya çıkarılan okuma tekniği "spritz" ile izleyiciye sunulur. Tespit noktaları farklı renklerle vurgulanmış kelimeler aynı hızda akarak insanın ortalama okuma hızını en az iki misli artırabilmesi için beyni eğitme görevi görür. "The Foundry"de yer alan metinler, Douglas Adams'ın "Otostopçunun Galaksi Rehberi" serisindeki depresif robot Marvin'den alıntılardan oluşur. Toffler'ın teknolojinin yakıtı olarak gördüğü bilgi, Marvin'de sonsuz bir şekilde mevcuttur. Marvin'in moralinin daima bozuk olmasının ardında, hafızasını kaplayanların hiçbirini unutamayacak şekilde tasarlanmış olması vardır.

Çalışmalarında, internetin küresel toplum üzerindeki etkilerini inceleyen Berkay Tuncay, "Poems from Instant Messaging (ASMR)" ismini taşıyan videosunu, hızla devam eden bilgi akışının sebep olduğu anksiyete problemlerinden yola çıkarak kurgular. Anlık mesajlaşma mecralarında kullanılan kısaltmalardan yola çıkarak alfabetik sıraya göre derlenen şiir, otonom duyuşal meridyen tepki anlamına gelen ASMR tekniği ile Nynke Norberhuis tarafından performe edilir. ASMR fısıldama, tekrar etme, dokunma ve yavaşça vurma gibi yöntemlerle izleyen veya dinleyen kişiyi kaygı durumundan uzaklaştırıp rahatlamasını sağlar. Hem psikolojik hem fiziksel hislerin ortaya çıkmasına yol açan bu teknik, kalp ritmini yavaşlatıp meditatif etki yaratarak depresyonla başa çıkmada yardımcı oluyor.

"Unutulan dünyada, dünyanın unuttuğu" isimli sergi, aşırı bilgi yüküne maruz kalmış zihnin iyileşmesi için olası yolları arar.